

REMONT DACHU I ELEWACJI KOŚCIOŁA PW ŚW. JÓZEFA OBLUBIEŃCA W ŚWIERADOWIE

PROJEKT ARCHITEKTONICZNO-BUDOWALNY

ARCHITEKTURA

INWESTOR: Parafia rzymskokatolicka pw. św. Józefa Oblubieńca
59-850 Świeradów – Zdrój, ul. Orzeszkowej 6

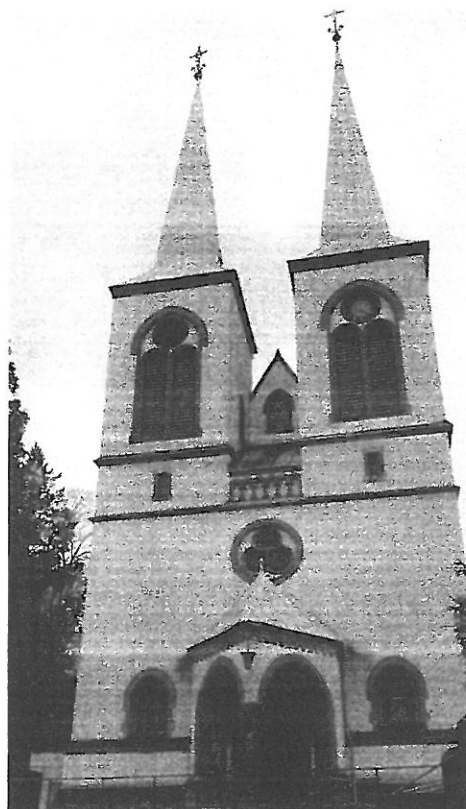
ADRES INWESTYCJI: 59-850 Świeradów – Zdrój, ul. Kościelna 1
(identyfikator działki 021002_1.0004.AR_6.22)

KATEGORIA OBIEKTU: X

PROJEKTANT: **Probud Studio Pi Hubert Rybkowski**
ul. Mikołajczyka 1; 62-600 Koło
tel. 693 429 479

AUTOR PROJEKTU: **mgr inż. arch. Hubert Rybkowski** (nr upr. 17/WPOKK/2017)
Uprawnienia budowlane w specjalności architektonicznej do projektowania bez ograniczeń

15 MARCA 2023 r.

REMONT DACHU I ELEWACJI KOŚCIOŁA PW ŚW. JÓZEFA OBLUBIEŃCA W ŚWIERADOWIE

PROJEKT ARCHITEKTONICZNO-BUDOWALNY

ARCHITEKTURA

INWESTOR: Parafia rzymskokatolicka pw. św. Józefa Oblubieńca
59-850 Świeradów – Zdrój, ul. Orzeszkowej 6

ADRES INWESTYCJI: 59-850 Świeradów – Zdrój, ul. Kościelna 1
(identyfikator działki 021002_1.0004.AR_6.22)

KATEGORIA OBIEKTU: X

PROJEKTANT: **Probud Studio Pi Hubert Rybkowski**
ul. Mikołajczyka 1; 62-600 Koło
tel. 693 429 479

AUTOR PROJEKTU: **mgr inż. arch. Hubert Rybkowski** (nr upr. 17/WPOKK/2017)
Uprawnienia budowlane w specjalności architektonicznej do projektowania bez ograniczeń

15 MARCA 2023 r.

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
WE WROCŁAWIU

ZAŁ. NR ..... do pisma, postanowienie, decyzji
NR 1063/2023 z dnia 21.06.2023

SPIS ZAWARTOŚCI PROJEKTU

I. PROJEKT ARCHITEKTONICZNO – BUDOWLANY..... str. 3-7

CZĘŚĆ OPISOWA

- Oświadczenie projektanta wraz z kopią uprawnień i izb ..... str. 3-4
- Opis do projektu PAB .....str. 5-8

CZĘŚĆ RYSUNKOWA

NR RYS.	TYTUŁ RYSUNKU	SKALA	STRONA
	Plan sytuacyjny	1:500	9
ARCHITEKTURA – PAB			
A-01	Rzut dachu	1:50	10

II. ZAŁĄCZNIKI DO PROJEKTU BUDOWLANEGO.....str. 11-43

CZĘŚĆ OPISOWA

- Informacja dotycząca bezpieczeństwa i ochrony zdrowia .....str. 13-14
- Program prac konserwatorskich .....str. 15-38

CZĘŚĆ RYSUNKOWA

NR RYS.	TYTUŁ RYSUNKU	SKALA	STRONA
ARCHITEKTURA – INWENTARYZACJA			
IN-01	Rzut przyziemia	1:50	39
IN-02	Rzut dachu	1:50	40
IN-03	Elewacja płn. – wsch. i płn. – zach.	1:100	41
IN-04	Elewacja płn. – wsch. i przekrój A-A	1:100	42
IN-05	Przekrój A-A, B-B	1:100	43

DOKUMENTY

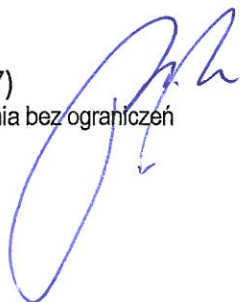
- Pozwolenie konserwatorskie nr 1063/2023 z dnia 21.06.2023 (kopia).....str. 44-46

Oświadczenie głównego projektanta o wykonaniu projektu budowlanego zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej.

OŚWIADCZENIE PROJEKTANTA

Zgodnie z art.34 ust.3d pkt. 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku – Prawo budowlane (Dz.U. z 2020r. poz.1333 wraz z późniejszymi zmianami) oświadczam, że projekt architektoniczno – budowlany remontu dachu i elewacji kościoła pw św. Józefa Oblubieńca w Świeradowie (identyfikator działki 021002_1.0004.AR_6.22) został wykonany zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej.

mgr inż. arch. Hubert Rybkowski (nr upr. 17/WPOKK/2017)
Uprawnienia budowlane w specjalności architektonicznej do projektowania bez ograniczeń

Znak sprawy: 26/PbóWP-OKK/2017

DECYZJA nr 17/WPOKK/2017

Na podstawie art. 24 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budowlanych oraz inżynierów budowlanczy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1725 t.j.) w związku z art. 12 art. 13 oraz art. 14 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z dnia 6 marca 2016 r. poz. 280 t.j.), zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1950 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z dnia 7 stycznia 2016 r. poz. 23 t.j.)

stwierdza się, że

Pan
mgr inż. arch. Hubert Rybkowski
urodzony w dniu 02.12.1983 r. w Koninie

I po zdaniu egzaminu z wynikiem pozytywnym otrzymuje

UPRAWNIENIA BUDOWLANE

w specjalności architektonicznej do projektowania bez ograniczeń.

Powyższe uprawnienia budowlane upoważniają do wykonywania samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie, obejmującej:

- a) projektowanie, sprawdzanie projektów architektoniczno-budowlanych | sprawowanie nadzoru autorskiego;

Decyzja niniejsza, jako uwzględniająca w całości żądanie strony, nie wymaga Kwalifikacyjnej Izby Architektów RP za pośrednictwem Okręgowej Komisji Kwalifikacyjnej Okręgowej Izby Architektów RP, w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji Wielkopolskiej Kwalifikacyjnej Izby Architektów RP, w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji

arch. JAROSŁAW WROŃSKI
VICE PRZEWODNICZĄCY
EKSPOLSKIE ODRZUCIENIE
DZIAŁARTYSTOWO WZROSTAJĄCE

Strona 1 z 7

IZBA ARCHITEKTÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wielkopolska Okręgowa Rada Izby Architektów RP

ZAŚWIADCZENIE - ORYGINAŁ
(wypis z listy architektów)

Wielkopolska Okręgowa Rada Izby Architektów RP zaświadcza, że:

mgr inż. arch. Hubert Rybkowski

posiadający kwalifikacje zawodowe do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie w szczególności architektonicznej i w zakresie posadanych uprawnień nr 17/WPOKK/2017, pod numerem: WP-1196.

Członek czynny od: 24-10-2017 r.

Data i miejsce wygenerowania zaświadczenia: 31-01-2023 r. Poznań.

Zaświadczenie jest ważne do dnia: 31-05-2024 r.

Podpisano elektronicznie w systemie informatycznym Izby Architektów RP przez:
 Karolina Groszek, Sekretarz Okręgowej Rady Izby Architektów RP

Nr weryfikacyjny zaświadczenia:

WP-1196-65C4-EA55-5751-53Y9

June znowa w niniejszym zaświadczeniu można sprawdzić podać: www.wyskazyjny.pl
zaświadczenia w publicznym serwisie Internetowym Izby Architektów: www.izbaarchitektow.pl
lub kontaktując się bezpośrednio z właściwą Okręgową Izbą Architektów RP.

ZA ZGODNOŚĆ Z ORYGINAŁEM

mgr inż. arch. **Hubert Rybowski**
UPRAWNIENIA W SPECJALNOŚCI
ARCHITEKTOWNICZEJ
DO PROJEKTOWANIA BEZ OGRANICZEŃ
17/WPOKK/2017

CZĘŚĆ OPISOWA PROJEKTU ARCHITEKTONICZNO - BUDOWLANEGO

1. Rodzaj i kategoria obiektu budowlanego

X – budynki kultu religijnego

2. Sposób użytkowania i program użytkowy

Bez zmian, zakres prac nie ingeruje w sposób użytkowania i program użytkowego.

3. Układ przestrzenny oraz forma architektoniczna

Obecna bryła kościoła składa się z dwóch części, powstałych w różnym czasie. Starsza partia zbudowana została z cegły w okresie 1898-1899. Stało się to staraniem małżeństwa grafów von Schaffgotsch. Wezwanie kościoła pochodzi od ołtarza św. Józefa przeniesionego z wcześniejszej kaplicy, która to nosząca wezwanie św. Jana Nepomucena, wyświęcona w 1786 roku, powstała także dzięki staraniu grafa Schaffgotsch za zgodą króla Fryderyka II. Kaplica z 1898 roku połączona jest z nową częścią, wybudowaną w latach 1974-1978 według projektu Tadeusza Zipsera i Waldemara Wawrzyniaka, a konsekrowaną w 1979 roku przez bpa pomocniczego wrocławskiego Tadeusza Rybaka. Projektowane zamierzenie budowlane nie zmienia układu przestrzennego i formy architektonicznej budynku.

4. Charakterystyczne parametry obiektu budowlanego (część zabytkowa)

Wysokość elewacji frontowej: 37,56m

Szerokość: 12,90m

Długość: 21,96m

Ilość kondygnacji (kościoł): 1

5. Opinia geotechniczna i sposób posadowienia obiektu budowlanego

Nie dotyczy. Prace budowlane objęte opracowaniem nie ingerują w grunt oraz nie zmieniają układu naprężeń pod fundamentami.

6. Liczba lokali mieszkalnych i użytkowych

Nie dotyczy.

7. Liczba lokali mieszkalnych dostępnych dla osób niepełnosprawnych

Nie dotyczy.

8. Opis niezbędnych warunków do korzystania z obiektu przez osoby niepełnosprawne

Nie dotyczy – budynek istniejący, zabytkowy.

9. Parametry techniczne obiektu budowlanego charakteryzujące wpływ obiektu budowlanego na środowisko i jego wykorzystywanie oraz na zdrowie ludzi i obiekty sąsiednie

Bez zmian.

10. Analiza technicznych, środowiskowych i ekonomicznych możliwości realizacji wysoce wydajnych systemów alternatywnych zaopatrzenia w energię i ciepło

Nie dotyczy.

11. Analiza technicznych i ekonomicznych możliwości wykorzystania urządzeń, które automatycznie regulują temperaturę oddzielnie w poszczególnych pomieszczeniach lub w wyznaczonej strefie ogrzewanej

Nie dotyczy.

12. Informacje o zasadniczych elementach wyposażenia budowlano-instalacyjnego, zapewniających użytkowanie obiektu budowlanego zgodnie z przeznaczeniem

Bez zmian.

13. Warunki ochrony przeciwpożarowej

Warunki ochrony przeciwpożarowej bez zmian.

CZĘŚĆ OPISOWA ZAMIERZENIA BUDOWLANEGO

1. Inwestor:

Parafia rzymskokatolicka pw. św. Józefa Oblubieńca
59-850 Świeradów – Zdrój, ul. Orzeszkowej 6

2. Przedmiot opracowania

Przedmiotem opracowania jest projekt architektoniczno – budowlany remontu dachu i elewacji neogotyckiej części kościoła w Świeradowie (identyfikator działki 021002_1.0004.AR_6.22).

Obiekt jest wpisany do rejestru zabytków – decyzja z dnia 03.01.2023 roku.

3. Podstawa opracowania:

- zlecenie wykonania prac
- wizja lokalna, wytyczne Inwestora,
- inwentaryzacja elewacji metodą skanowania 3D przy użyciu skanera Faro 70S

4. Istniejące zagospodarowanie terenu

Projekt nie zakłada ingerencji w istniejące zagospodarowanie terenu.

Rury spustowe są wpięte do instalacji kanalizacji deszczowej.

5. Wpływ obiektu budowlanego na środowisko

Bez zmian.

6. Opis obiektu – stan zachowania (zgodnie z programem prac konserwatorskich)

Obecnie kościół czynny, pozostający pod opieką parafii. Na stan zachowania zabytkowej elewacji neogotyckiej części kościoła pod wezwaniem św. Józefa Oblubieńca MNP, wpłynęły głównie czynniki atmosferyczne takie jak woda, lód i kwaśne zanieczyszczenia powietrza oraz kapilarne podciąganie wody wraz z niszczącymi cegły solami rozpuszczalnymi w wodzie. Spowodowały one pękanie, dezintegrację i odspajanie się tynków oraz osłabienie i pudrowanie się podłoża ceglanego wielu miejscach widać łuszczącą się i odspajającą farbę.

Dach kryty blachą tytanowo-cynkową w kolorze szarym. Blacha pofalowana, w wielu miejscach widoczne złuszczenia farby i ogniska korozji. Obróbki blacharskie odkształcone, pogięte, częściowo porozrywane, a uniesione połacie poszycia powodują zaciekanie wody opadowej do wnętrza kościoła. Widoczne liczne naprawy. Pokrycie dachowe w złym stanie, kwalifikuje się do całkowitej wymiany. Uszkodzenia rynien oraz niedrożność rur spustowych spowodowały zacieki na elewacji kościoła oraz powstawanie kolonii porostów.

Stolarka drzwiowa drewniana, malowana w kolorze brązowym z metalowymi okuciami z motywem kwiatowym. Drzwi wejściowe główne dwuskrzydłowe, zamknięte od góry łukiem. Drzwi boczne jednoskrzydłowe zamknięte od góry łukiem z wpisanim motywem trójliścia wypełnionego witrażem. Farba z licznymi przetarciami, widoczne pęknięcia z rozejściem desek oraz ogniska żerowania owadów. Okucia metalowe pordzewiałe.

Stan zachowania elementów z piaskowca jest zły. Powierzchnia kamienia jest silnie zbrudzona, nierównomiernie przebarwiona osadami z zanieczyszczeń atmosferycznych. W wielu miejscach pokryta nalotem z mikroflory. Elementy narażone na działanie wody opadowej powodującej wymywanie spoiwa i związanego z tym powolnego rozpadu warstwy wierzchniej (a co za tym idzie pozbawione naturalnej patyny) pokryte są niewielkimi ubytkami i wżerami. Spoiny między elementami uległy znacznej erozji i osłabieniu.

7. Zakres prac

W celu przywrócenia obiektowi walorów estetycznych należy wykonać następujące prace w zakresie elewacji kościoła:

- Usunięcie porostów, glonów i mchów z elewacji
- Usunięcie wtórnych tynków

- Wykonanie koniecznych przemurowań, wzmocnienie powierzchni osłabionych
- Uzupełnienie tynków
- Malowanie elewacji
- Renowacja cokołu kamiennego
- Renowacja ceglanych detali elewacji kościoła
- Oczyszczenie elementów z piaskowca
- Renowacja elementów metalowych (okucia, krzyże, żaluzje w oknach dzwonnicy)
- Renowacja drewnianych drzwi wejściowych do kościoła
- Malowanie metalowych ramiaków okien
- Wymiana instalacji odgromowej na nową
- Udrożnienie istniejących odpływów rur spustowych

Prace w zakresie dachu kościoła:

- Demontaż istniejącego pokrycia dachu głównego oraz wież
- Impregnacja biobójcza i ognioochronna więźby dachu i wież
- Demontaż deskowania i montaż nowego
- Montaż warstwy separacyjnej
- Wymiana pokrycia dachowego na nowe z blachy tytan – cynk w kolorze np. patyna szaroniebieska (np. Rheinzink prePATINA blaugrau), blacha płaska układana na podwójny rąbek stojący z odwzorowaniem istniejących podziałów,
- Montaż orynnowania z blachy tytan – cynk w kolorze pokrycia dachu
- Wymiana instalacji odgromowej na nową
- Wymiana nowego wyłazu dachowego w miejscu istniejącego
- Montaż barier śniegowych

Szczegółowy opis prac znajduje się w programie prac konserwatorskich.

8. Informacja o obszarze oddziaływania obiektu

Przepisy prawa dotyczące obszaru oddziaływania obiektu:

- definicja obszaru oddziaływania – Art. 3. 20) Ustawy prawo budowlane z 7 lipca 1994
- obowiązki projektanta – Art.34 ust.3 pkt. 5 Ustawy prawo budowlane z 7 lipca 1994
- zawartość Projektu Zagospodarowania – §6 Rozporządzenia w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego
- informacja o obszarze oddziaływania obiektu – §13a Rozporządzenia w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego

Obszar oddziaływania obiektu określono w oparciu o Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. poz.2285 z 2017r.)

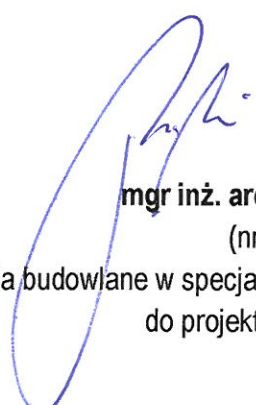
Zakres prac budowlanych objętych projektem nie wpływa na zmianę oddziaływania obiektu ze względu na naświetlenie/zacienienie oraz ze względu na usytuowanie budynków oraz bezpieczeństwo ppoż.

Obszar oddziaływania obiektu mieści się na działce o nr 22, na której został wybudowany.

9. Zalecenia końcowe

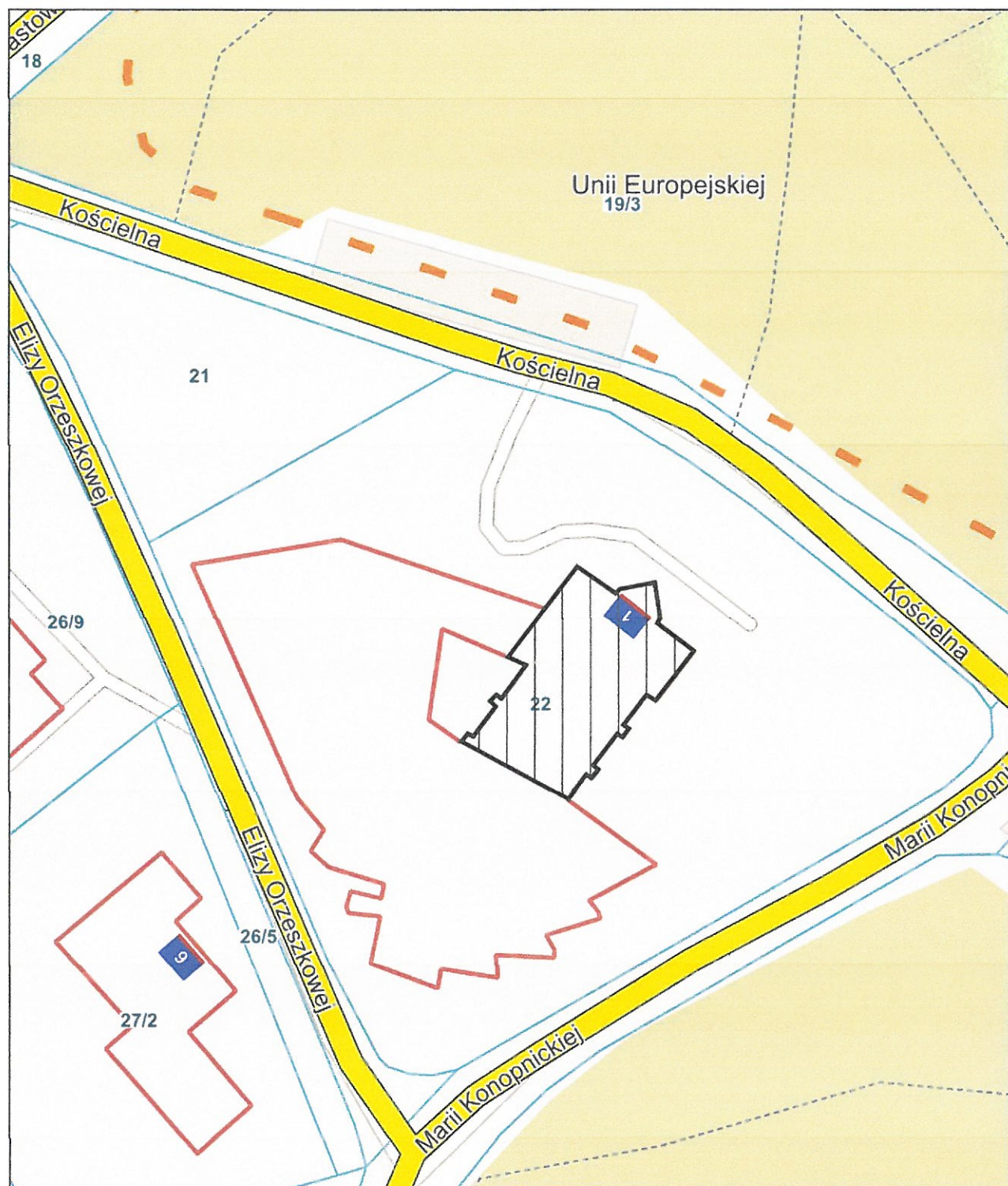
- Wszelkie prace konserwatorskie powinny być wykonane przez renomowaną, specjalistyczną, uprawnioną firmę konserwatorską pod kierunkiem dyplomowanego konserwatora, w ścisłej współpracy z Dolnośląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków Delegatura w Jeleniej Górze.
- Wszelkie prace należy poprzedzić wykonaniem szczegółowej inwentaryzacji fotograficznej i konserwatorsko-technologicznej stanu zachowania obiektu przed przystąpieniem do bezpośredniej realizacji prac konserwatorskich i restauratorskich. Po zakończeniu remontu zalecane jest sporządzenie powykonawczej dokumentacji konserwatorsko-technologicznej, fotograficznej i rysunkowej
- W trakcie prowadzenia prac należy przestrzegać zasad i wskazówek wykonawczych zawartych w kartach technicznych produktów.

Opracował:

mgr inż. arch. Hubert Rybkowski
(nr upr. 17/WPOKK/2017)
Uprawnienia budowlane w specjalności architektonicznej
do projektowania bez ograniczeń

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

KONSERWACJA ELEWACJI I DACHU KOŚCIOŁA POD WEZWANIEM ŚW. JÓZEFA W ŚWIERADOWIE ZDROJU (CZĘŚĆ NEOGOTYCKA)

RENOWACJA ZABYTKÓW
REMORA PIOTR HUDY
Ul. Juliusza Słowackiego 79
87-100 Toruń
tel. 696 818 768

KONSERWACJA ZABYTKÓW
AKANT AGATA GRAJKOWSKA
ul. Lotników 4/12
87-100 Toruń
Nr dyplomu 2191/2000
tel. 607 135 574
e-mail: agata.grajkowska@wp.pl

Toruń, marzec 2023

INFORMACJE WSTĘPNE

1. RODZAJ OBIEKTU

murowany, tynkowany kościół parafialny,

2. LOKALIZACJA

ul. Kościelna 1, 59-850 Świeradów-Zdrój, Polska, 59-850 Świeradów-Zdrój, Województwo Dolnośląskie.

3. ZAMAWIAJĄCY

Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Józefa Oblubieńca MNP,
ul. Elizy Orzeszkowej 6, 59-850 Świeradów-Zdrój.

4. PODSTAWA OPRACOWANIA

- szczegółowe oględziny elewacji przeprowadzane w marcu br.
- dokumentacja pomiarowo-rysunkowa i fotograficzna
- kwerenda archiwalna
- analiza historyczna i porównawcza

5. PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest program prac konserwatorskich dla wszystkich elewacji oraz dachu neogotyckiej części kościoła.

6. ZAKRES OPRACOWANIA

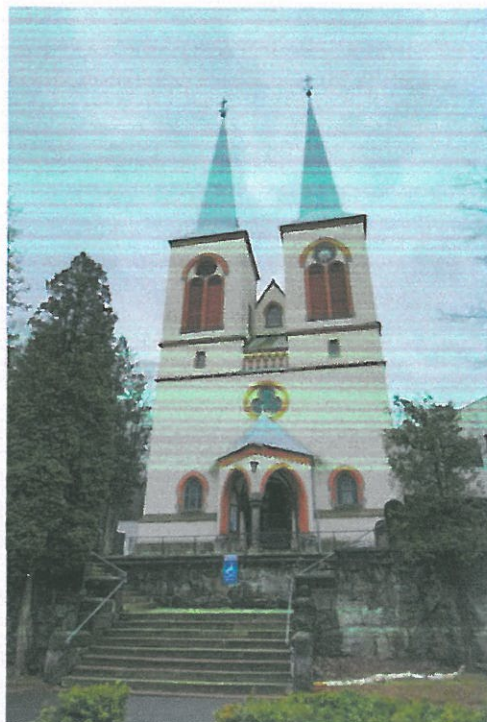
Elewacje budynku oraz dach (część neogotycka)

7. OPRACOWANIE

inż. Piotr Hudy
mgr Agata Grajkowska

Kościół św. Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny w Świeradowie-Zdroju

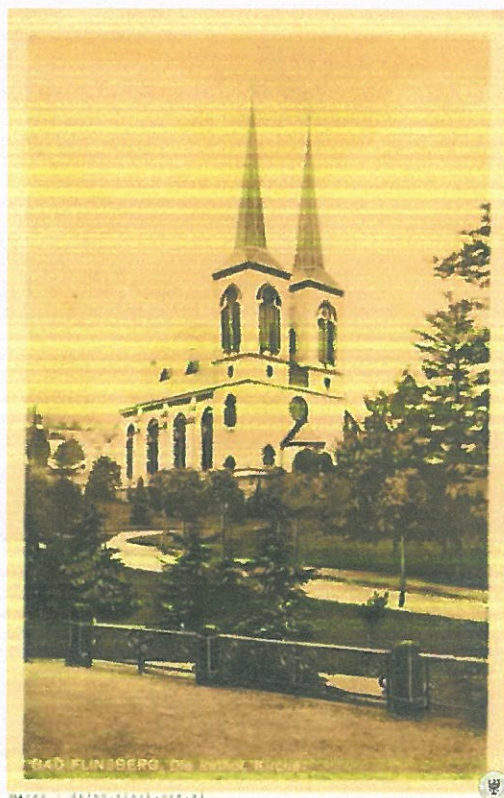
Obecna bryła kościoła składa się z dwóch części, powstałych w różnym czasie. Starsza partia zbudowana została z cegły w okresie 1898-1899¹. Stało się to staraniem małżeństwa grafów von Schaffgotsch. Wezwanie kościoła pochodzi od ołtarza św. Józefa przeniesionego z wcześniejszej kaplicy, która to nosząca wezwanie św. Jana Nepomucena, wyświęcona w 1786 roku, powstała także dzięki staraniu grafa Schaffgotsch za zgodą króla Fryderyka II². Kaplica z 1898 roku połączona jest z nową częścią, wybudowaną w latach 1974-1978 według projektu Tadeusza Zipsa i Waldemara Wawrzyniaka, a konsekrowaną w 1979 roku przez bpa pomocniczego wrocławskiego Tadeusza Rybaka.

<https://polska-org.pl/7428943,foto.html?idEntity=548406>

<https://polska-org.pl/972459,foto.html?idEntity=548406>

OPIS

Starsza neogotycka partia kościoła stanowi integralną jego część, jednak w kwestii formy jest odróżnialną, addycyjną bryłą, połączoną z nową, odmienną stylowo partią. Tworzą ją trzy przęsła korpusu oraz rozbudowana zachodnia część. Zachodnia kruchta ma nadbudowane dwie wieże rozmieszczone w sposób symetryczny, a portal wejściowy poprzedzony jest trójkątnym aneksem pełniącym funkcję portyku wejściowego. Fasada, czyli właśnie elewacja zachodnia, od której to też strony dojście do kościoła na wzniesieniu umożliwiając schody, jest symetryczna, dwukondygnacyjna. Wzniesiona na kamiennym cokole, oraz otoczona drugim, wyższym, tynkowanym z kamiennym ukośnym uskokiem, murowana, tynkowana. Niższa kondygnacja przepruta jest otworem drzwiowym, zabudowanym trójkątnym aneksem oraz dwoma ostrołukowymi otworami okiennymi, po jednym po każdej stronie wejścia. Obrazowania okien otoczone są cegłą licówką. Ponad dwuspadowym trójkątnym daszkiem nad wejściem znajduje się jeszcze jedno okno w kształcie trójliscia wpisanego w blendę rozetową, także obwiedzione cegłą licówką. Wejście do kruchty zabudowane daszkiem wspartym na ustawionych ukośnie w kształt trójkąta ściankach z arkadami ostrołukowymi, wspartymi na jednej środkowej kolumnie kamiennej, ustawionej na kamiennym cokoli i zwieńczonej kapitelem z dekoracją z liści i owoców winorośli i zwornikiem w spływie żeber arkady od wewnętrznej strony w formie uskrzydłonej główki otoczonej krótkimi rozpuszczonymi włosami i grzywką. W narożniku aneksu, w miejscu

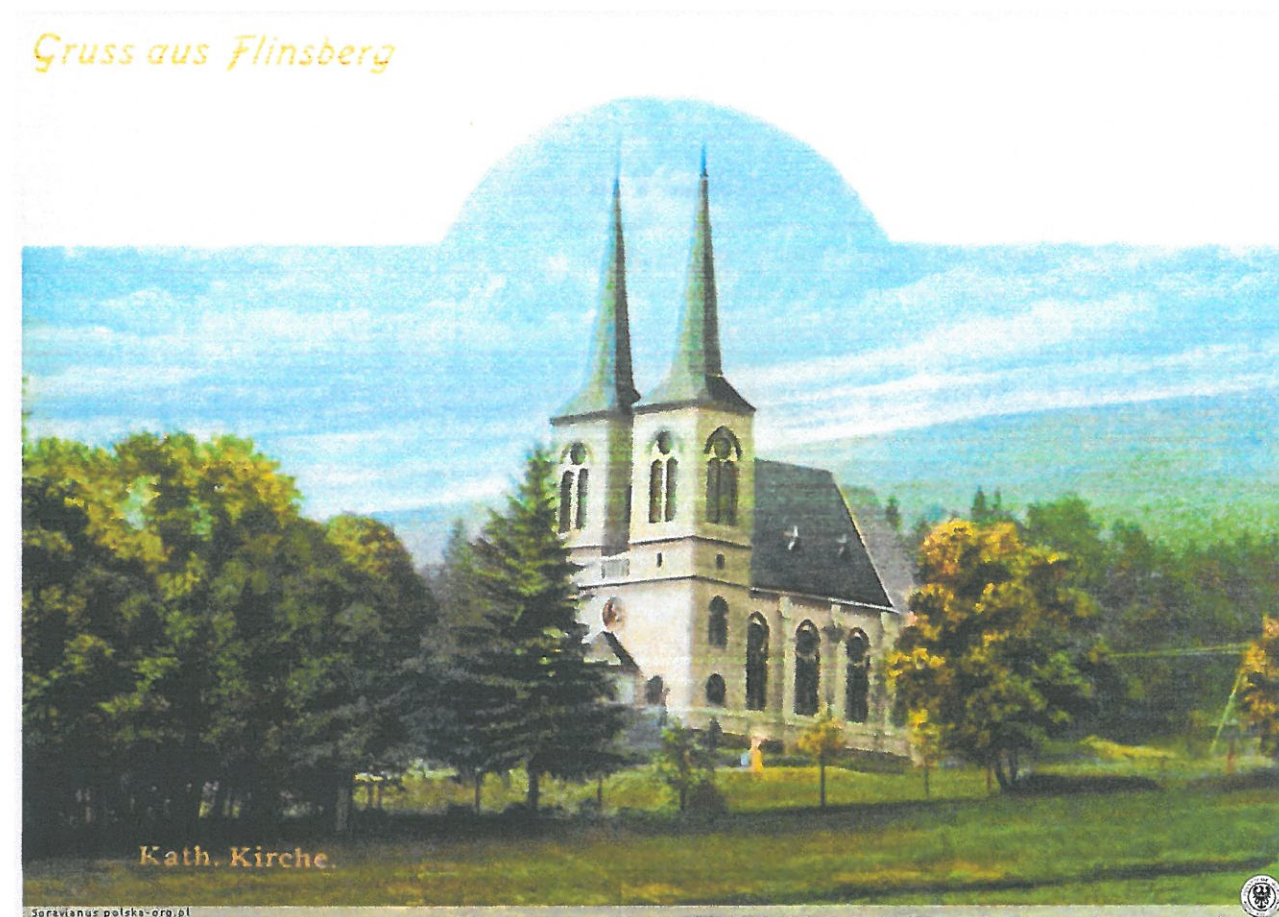
¹ Źródło online:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._J%C3%B3zefa_Oblubie%C5%84ca_Naj%C5%9Bwi%C4%99tszej_Maryi_Panny_w_%C5%9Awieradowie-Zdroju, dostęp z dn. 4.04.2023

² Źródło online: <https://iozefswieradow.pl/historia-parafii/>, dostęp z dn. 4.04.2023

styku arkadkowych fryzów z cegły, na których wsparty jest daszek, zawieszona jest latarenka. Drugą kondygnację fasady tworzą dwie prostopadłościenną wieże zadaszone spiczastymi ośmiopięciowymi dachami na czteropięciowych podstawach. Wieże mają w swoich podstawach po małym prostokątnym okienku, a w głównym polu ich ścian od strony fasady znajdują się ostrołukowe blendy z biforyjnymi okienkami dzwonnicy. W polu blendy jednego z nich znajduje się dodatkowo okrągły otwór, a drugiego – tarcza zegara. Pomiędzy wieżami rozciąga się niska ścianka z fryzem arkadkowym z cegły, nad którą występuje fragment daszku pulpitu. Daszek łączy się ze szczytem ściany zachodniej korpusu przeprutego niewielkim oknem ostrołukowym. Prostokątny korpus kryty dachem dwuspadowym podzielony jest na trzy przęsła. Podziały uwidocznione są na ścianach zewnętrznych – elewacjach południowej i północnej przez wydzielenie szkarpami z podwójnym uskokiem. Pomiędzy szkarpami występują otwory okienne, po trzy na ścianie. Składają się one z biforium i rozety wpisanych w prostokąt zamknięty górą ostrołukiem. W górnej części ściana zdobiona jest zgodnie z podziałami przęseł trzema odcinkami fryzu arkadowego. W dolnej części ścianę opasa kamienny cokół. Południowa elewacja łączy się z dobudowanym później aneksem, którego bryła przestania połowę okna pierwszego przęsła od strony zachodniej.

Fragment południowo-wschodniej elewacji kościoła.

Fragment południowo-wschodniej elewacji kościoła.

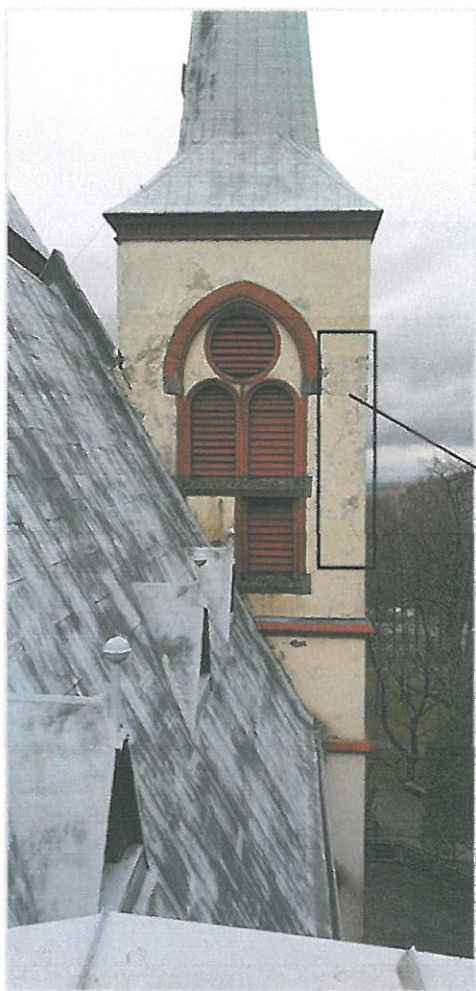

Fragment elewacji frontowej kościoła.

STAN ZACHOWANIA

Obecnie kościół czynny, pozostający pod opieką parafii. Na stan zachowania zabytkowej elewacji neogotyckiej części kościoła pod wezwaniem św. Józefa Oblubieńca MNP, wpłynęły głównie czynniki atmosferyczne takie jak woda, lód i kwaśne zanieczyszczenia powietrza oraz kapilarne podciąganie wody wraz z niszczącymi cegły solami rozpuszczalnymi w wodzie. Spowodowały one pękanie, dezintegrację i odspajanie się tynków oraz osłabienie i pudrowanie się podłoża ceglanoego wielu miejscach widać łuszczącą się i odpajającą farbę.

widoczna dezintegracja tynków
oraz odpajanie się i łuszczenie
warstwy malarskiej

Elewacja wieży kościoła.

Dach kryty blachą tytanowo-cynkową w kolorze szarym. Blacha pofalowana, w wielu miejscach widoczne złuszczenia farby i ogniska korozji. Obróbki blacharskie odkształcone, pognięte, częściowo porozrywane, a uniesione połacie poszycia powodują zaciekanie wody opadowej do wnętrza kościoła. Widoczne liczne naprawy. Pokrycie dachowe w złym stanie, kwalifikuje się do całkowitej wymiany. Uszkodzenia rynien oraz niedrożność rur spustowych spowodowały zacieki na elewacji kościoła oraz powstawanie kolonii porostów.

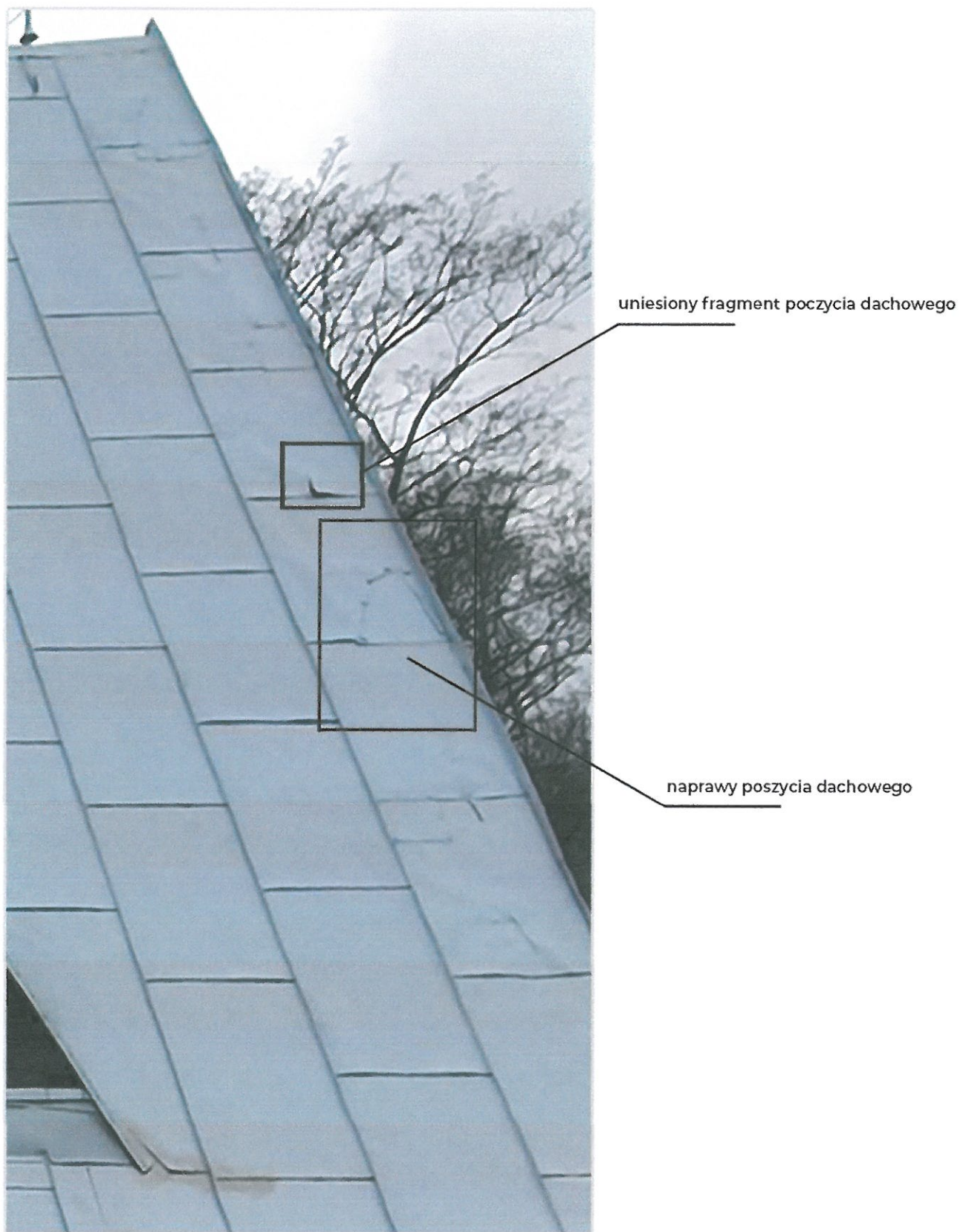

zacieki na elewacji kościoła
powstałe na skutek
uszkodzenia instalacji odpływowej

kolonie glonów i porostów

Fragment elewacji kościoła.

Fragment połaci dachowej.

Fragment połaci dachowej.

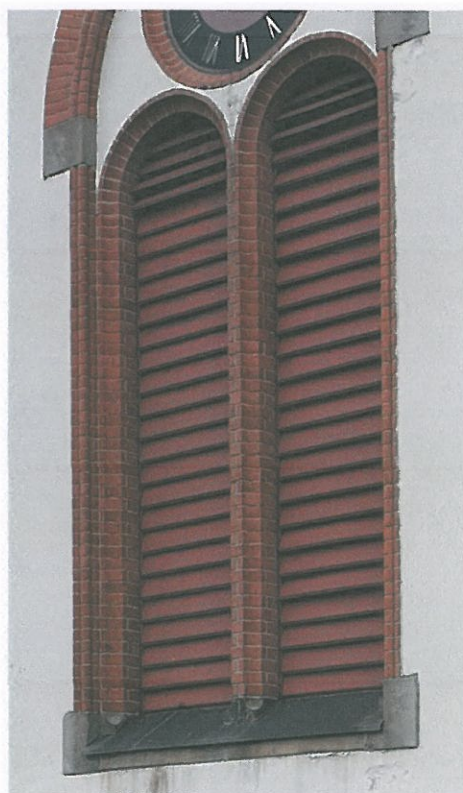

Fragmnet połaci dachowej.

Fragment północno-zachodniej elewacji. Widoczne rynny i rury spustowe.

Żaluzje metalowe w oknach wieży kościoła.

Żaluzje - widok od strony wewnętrznej.

Stolarka drzwiowa drewniana, malowana w kolorze brązowym z metalowymi okuciami z motywem kwiatowym. Drzwi wejściowe główne dwuskrzydłowe, zamknięte od góry łukiem. Drzwi boczne jednoskrzydłowe zamknięte od góry łukiem z wpisanym motywem trójliścia wypełnionego witrażem. Farba z licznymi przetarciami, widoczne pęknięcia z rozejściem desek oraz ogniska żerowania owadów. Okucia metalowe pordzewiałe.

Drzwi wejścia głównego.

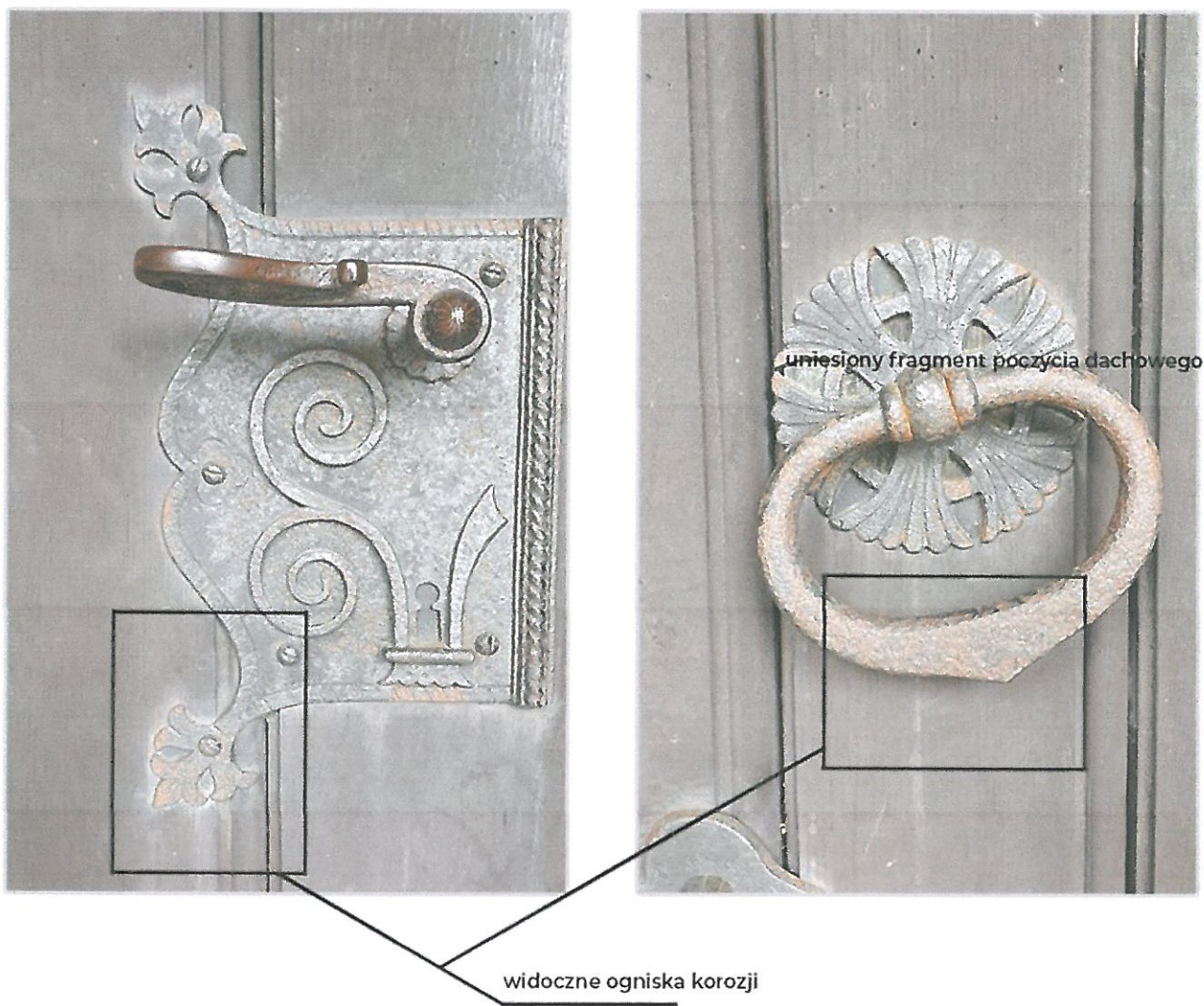

Drzwi wejścia bocznego.

Okucia - drzwi wejścia głównego.

Okucia - drzwi wejścia głównego.

Stan zachowania elementów z piaskowca jest zły. Powierzchnia kamienia jest silnie zbrudzona, nierównomiernie przebarwiona osadami z zanieczyszczeń atmosferycznych. W wielu miejscach pokryta nalotem z mikroflory. Elementy narażone na działanie wody opadowej powodującej wymywanie spoiwa i związanego z tym powolnego rozpadu warstwy wierzchniej (a co za tym idzie pozbawione naturalnej patyny) pokryte są niewielkimi ubytkami i wżerami. Spoiny między elementami uległy znacznej erozji i osłabieniu.

Kolumna piaskowcowa w podcieniu wejścia głównego. Detal.

Kolumna piaskowcowa w podcieniu wejścia głównego.

PROGRAM PRAC

Mając na uwadze wartość zabytkową obiektu przyjęto następujące założenia konserwatorskie:

- przeprowadzić konserwację zachowując w maksymalnym stopniu oryginalne materiały;
- usunąć tylko te elementy i materiały budowlane, które powodują niszczenie elewacji oraz stanowią zakłócenie ich pierwotnego opracowania plastycznego;
- przywrócić oryginalnym materiałom budowlanym ich pierwotne właściwości;
- w pracach konserwatorsko-restauratorskich zastosować materiały o składzie chemicznym i właściwościach maksymalnie zbliżonych do oryginalnych.

1. WYTYCZNE OGÓLNE

- 1.1. Wszelkie prace konserwatorskie winny być wykonane przez specjalistyczną firmę konserwatorską, pod kierunkiem dyplomowanego konserwatora dzieł sztuki oraz w ścisłej współpracy z przedstawicielami biura WUOZ w Jeleniej Górze.
- 1.2. Materiały proponowane w programie konserwatorskim mogą być zastąpione materiałami innych firm o składzie zbliżonym do proponowanych i o podobnych właściwościach.
- 1.3. Przed przystąpieniem do prac należy wykonać dokładną dokumentację fotograficzną obiektu.
- 1.4. W trakcie prac należy wykonywać bieżącą dokumentację konserwatorską.
- 1.5. Po zakończeniu prac należy opracować dokumentację powykonawczą.

2. WYTYCZNE SZCZEGÓŁOWE

2.1. ELEWACJE

- Odkazanie biologiczne oczyszczonych partii przez pędzlowanie i natrysk. Usunięcie porostów, glonów i mchów należy wykonać preparatem firmy SIKA Sikagard 715 W lub KEIM – ALGICID PLUS. Zabieg ten pozwoli na skuteczne usunięcie i oczyszczenie ścian zewnętrznych obiektu z wszelkich nawarstwień organicznych.
- Mechaniczne usunięcie wtórnych tynków.
- Wykonanie koniecznych przemurowań cegłą zbliżoną w charakterze do cegły pierwotnej i mającej podobne parametry nasiąkliwości, porowatości, oraz wytrzymałości mechanicznej. Do przemurowań należy użyć zaprawy mineralnej na bazie hydraulicznego wapna trassowego typu Trass Werksteinmortel firmy Tubag z konfekcjonowanym kruszywem kwarcowym.
- Wzmocnienie powierzchni osłabionych i osypujących się cegieł przez delikatne pędzlowanie preparatem Krzemoorganicznym typu KSE OH firmy Remmers lub Silex OH firmy Keim. Nie należy doprowadzać do zbytniego zamoczenia powierzchni cegieł. Pełne utwardzenie wzmacnianej powierzchni następuje po około dwóch tygodniach.

- Gruntowanie ścian gruntem na bazie szkła wodnego potasowego. Gruntowanie należy wykonać przez pędzlowanie.
- Wykonanie obrzutki w miejscach uzupełnień tynku zaprawą trasowo cementową tynkiem niekryjącym, zwiększającym przyczepność tynków podkładowych- KEIM POROSAN-TRASS-ZEMENTPUTZ.
- Uzupełnienie ubytków tynku zaprawą wapienną KEIM NHL-KALKPUTZ-GROB. Tynk należy zakładać w warstwach nie grubszych niż 10-20 mm.
- Wykonanie koszulki z tynku cienkowarstwowego wapiennego KEIM NHL-KALKPUTZ-FEIN. Grubość warstwy nie powinna przekraczać 5mm.
- Gruntowanie tynków pod powłoki malarskie, gruntem krzemianowym KEIM FASSADENGRUND.
- Malowanie fasady farbą żółto-krzemianową o właściwościach fotokatalitycznych (redukujących szkodliwe gazy oraz zanieczyszczenia organiczne), wysokiej paroprzepuszczalności oraz małej przepuszczalności wody- KEIM SOLDALIT-ME. Malowanie w kolorze KEIM HISTORISCH 50008. Ostateczny wybór koloru nastąpi po wykonaniu prób na obiekcie i zatwierdzeniu ich przez WUOZ.

2.2. DETAL CEGLANY (obramienia okienne, opaski drzwi wejściowych)

- Odkazanie biologiczne oczyszczonych partii przez pędzlowanie i natrysk. Usunięcie porostów, glonów i mchów wykonać należy preparatem firmy SIKA Sikagard 715 W lub KEIM – ALGICID PLUS. Zabieg ten pozwoli na skuteczne usunięcie i oczyszczenie ścian zewnętrznych obiektu z wszelkich nawarstwień organicznych.
  - Czyszczenia powierzchni aparaturą hydrodynamiczną (zalecane ciśnienie: 105 Bar, temp.: 95° C).
  - Usunięcie wtórnych spoin.
  - Ewentualne wzmocnienie powierzchni osłabionych i osypujących się cegieł przez delikatne pędzlowanie preparatem Krzemioorganicznym typu KSE OH firmy Remmers lub Silex OH firmy Keim. Nie należy doprowadzać do zbytniego zamoczenia powierzchni cegieł. Pełne utwardzenie wzmacnianej powierzchni następuje po około dwóch tygodniach.
  - Rekonstrukcja i uzupełnienie ubytków cegieł z zastosowaniem gotowych mieszanek uzupełniających o parametrach fizycznych i optycznych zbliżonych do cegły oryginalnej np. zaprawy mineralnej na bazie hydraulicznego wapna trassowego typu Optosan NSR firmy Optolith lub Restauro -Top firmy Keim.
  - Większe ubytki cegieł należy zrekonstruować flekami ceramicznymi, osadzonymi na mrozoodporny klej mineralny (np. Knauff Flexkleber).
- Wszystkie uzupełnienia nie mogą odbiegać od kolorystyki zachowanego oryginału. Ewentualne drobne scalenie kolorystyczne uzupełnić można laserunkowymi farbami na bazie krzemianów (KEIM – Restauro – Lasur, ewentualnie w mieszance Restauro Fixativ z gotowymi pigmentami).
- Spoinowanie należy wykonać zaprawą na bazie wapna trasowego i konfekcjonowanego kruszywa mineralnego typu TKF Optolith kolor 56, 2 mm.

2.3. Cokół kamienny

- Odkazanie biologiczne oczyszczonych partii przez pędzlowanie i natrysk. Usunięcie porostów, glonów i mchów wykonać należy preparatem firmy SIKA Sikagard 715 W lub KEIM – ALGICID PLUS. Zabieg ten pozwoli na skuteczne usunięcie i oczyszczenie ścian zewnętrznych obiektu z wszelkich nawarstwień organicznych.
- Odkazanie biologiczne oczyszczonych partii przez pędzlowanie i natrysk. Usunięcie porostów, glonów i mchów wykonać należy preparatem firmy SIKA Sikagard 715 W lub KEIM – ALGICID PLUS. Zabieg ten pozwoli na skuteczne usunięcie i oczyszczenie ścian zewnętrznych obiektu z wszelkich nawarstwień organicznych.
- Ręczne usunięcie zdeintegrowanych lub wtórnych spoin.
- Spoinowanie należy wykonać zaprawą na bazie wapna trasowego i konfekcjonowanego kruszywa mineralnego typu TKF Optolith kolor 56, 2 mm.

2.3. Rynny i opierzenia blacharskie

- Wymiana na nowe opierzeń blacharskich, rynien i rur spustowych – z blachy tytan – cynk w kolorze pokrycia dachowego

2.4 . Pokrycie dachu

- Wymiana pokrycia dachowego na nowe z blachy tytan cynk z odwzorowaniem podziałów zachowanych obecnie. Pokrycie dachu blachą płaską na podwójny rąbek stojący w kolorze patyna szaroniebieska (np. Rheinzink prePATINA blaugrau)

2.5. Elementy metalowe

- okucia, krzyże

- Usunięcie starych powłok malarskich metodami mechanicznymi, chemicznymi (proponowane preparaty do wyboru po przeprowadzonych próbach.: KEIM Dispersionsentferner, Remmers Alkutex Abbeizer, Scansol, Techsol itp.) lub termicznymi (nagrzewnicami).
- Usunięcie produktów korozji metodą chemiczną dowolnym preparatem odrdzewiającym.
- Prostowanie zniszczonych elementów metalowych.
- Rekonstrukcja i uzupełnienie ubytków metodami kowalsko-ślusarskimi.
- Malowanie wszystkich elementów farbą do metalu antik graphitschwarz matt, firmy Eddi Schmied.

- żaluzje

- Wymiana metalowych żaluzji wieży na nowe identyczne z zachowanymi obecnie.
- Malowanie żaluzji farbą antykorozyjną firmy Noxan w kolorze:
RAL Clasic 8004 lub 2001 (lub mieszaniną kolorów 1:1, 1:2, 2:1). Ostateczny wybór koloru zależny będzie od prób wykonanych na obiekcie.

2.6. Elementy drewniane (drzwi wejściowe)

- Wykonanie odkrywek pasowych *in situ* w celu ustalenia stratygrafii i chronologii warstw barwnych.
- Oczyszczenie powierzchni z zanieczyszczeń o charakterze mechanicznym, luźno związanych z podłożem.
- Usunięcie wtórnych warstw olejnych. Wybór metod i środków uzależniony będzie od badań wykonanych bezpośrednio na obiekcie.
- Oczyszczenie i zabezpieczenie elementów metalowych.
- Ewentualna rekonstrukcja brakujących okuć i klamek (drzwi do kaplicy bocznej).
- Ewentualna impregnacja wzmacniająca drewno (Paraloid B72 w toluenie).
- Wykonanie uzupełnień drewna - flekowanie.
- Uzupełnienie mniejszych ubytków w podłożu drewnianym. Proponuje się zastosowanie dwuskładnikowego epoksydowego kitu do drewna ze względu na jego całkowitą stabilność wymiarową w przypadku wahań wilgotności, brak skurczu, niewielki ciężar i łatwość obróbki rzeźbiarskiej.
- Naprawa lub ewentualna wymiana elementów ślusarskich.
- Malowanie farbami typu Remmers hk Lasura.

2.6. Okna

- Malowanie ramiaków farbą do metalu antik graphitschwarz matt firmy Eddi Schmied.

2.7. Elementy z piaskowca (kolumna, parapety, gzymsy)

- Oczyszczenie z zabrudzeń powierzchniowych luźno związanych z podłożem.
- W razie konieczności oczyszczenie powierzchni piaskowca (roztwór HF) oraz usunięcie zaplamień i przebarwień z powierzchni piaskowca (roztwór wersenianu sodowego).
- Uzupełnienie ubytków kitem mineralnym na bazie wapna dyspergowanego.
- Scalenie kolorystyczne uzupełnień epoksydowych.

UNIwersytet MIKOŁAJA KOPERNIKA

W TORUNIU
nazwa jednostki organizacyjnej (całkowitej)

DYPLOM

Pan(i) *Anna Górkowska*

imię i nazwisko

urodzony(a) dnia *1 lipca 1978 roku*

w *Wągrowie*

odbył(a) studia wyższe magisterskie (6-letnie)

na kierunku *Konservacja i Restauracja*

Dzieł Chudek

w zakresie *Konservacji i restauracji*

malarstwa i rzeźby polichromowanej

z wynikiem *dobrym*

i uzyskał(a) w dniu *24 listopada 2000 roku*

tytuł *magistra sztuki*

Marcin

Dziekan

Torun dnia *24 listopada 2000 r.*

(nazwa miejscowości)

Anna Górkowska

(podpis posiadacza dyplomu)

Nr *2191*

(numer dyplomu)

MEN-I-3 SW ZP UMK z. 13